

ความรับผิดทางอาญา และพระธรรมวินัยของภิกษุสงฆ์กรณีศึกษา

พระภิกษุรับของโจร*

CRIMINAL LIABILITY AND SANGHA'S DISCIPLINE: A CASE STUDY OF THE MONK
RECEIVED STOLEN GOODS

พระมหาอำนาจ อัจฉริยเมธี, ประมาณเลิศ อัจฉริยปัญญากุล, วรพจน์ ถนอมกุล

Pharmaha Amnart Acchariyamedhi, Pramanlert Acchariyapanyakul

WorapoteThanomkul

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding Author E-mail: nigorn003@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1. เพื่อศึกษาความรับผิดทางอาญาของพระภิกษุสงฆ์ 2. เพื่อศึกษาความรับผิดตามพระธรรมวินัยของพระภิกษุสงฆ์ 3. เพื่อเปรียบเทียบความรับผิดทางอาญา และความรับผิดตามพระธรรมวินัยของพระภิกษุสงฆ์ และ 4. เพื่อเสนอแนะแนวทางแก้ไข ปรับปรุง ความรับผิดทางอาญา และพระธรรมวินัยของภิกษุสงฆ์ ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพจากเอกสาร

ผลการวิจัยพบว่า 1. ตามประมวลกฎหมายอาญา ใช้บังคับพระภิกษุสงฆ์ เช่นเดียวกัน บุคคลที่อาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทย ความรับผิดทางอาญา คือ กระทำโดยเจตนา และกระทำโดยประมาท ความผิดฐานรับของโจร มีองค์ประกอบภายนอก คือการได้มาจากการกระทำ ความผิด และภายใน คือ เจตนา เมื่อมีผู้กล่าวโทษ ก็จะมีการไต่สวนมูลฟ้องตามกระบวนการพิจารณาความอาญา 2. บทบัญญัติของพระพุทธเจ้า ใช้บังคับเฉพาะพระภิกษุสงฆ์ ซึ่งในพระไตรปิฎก ได้กำหนดเรื่องลักไว้ 7 เรื่อง ตรัสว่า พวกเธอต้องอาบัติปาราชิก 3. การเปรียบเทียบความรับผิดทางอาญา และความรับผิดตามพระธรรมวินัยของพระภิกษุสงฆ์ ในส่วนของความรับผิดทางอาญา 1. ใช้บังคับกับบุคคล และอยู่ในราชอาณาจักรไทย 2. มีกระบวนการวิธีพิจารณาในการไต่สวนมูลฟ้องที่คล้ายคลึงกัน 3. พนักงานเจ้าหน้าที่สอบสวน แต่งตั้งจากหลายหน่วยงาน 4. เมื่อมีการกล่าวโทษ พระภิกษุต้องสึกทันที 4. โทษของความผิด หากผลการสอบสวนว่ามีความผิดก็ต้องติดคุก หรือทั้งจำทั้งปรับตามที่กำหนดไว้ 5. ผลการสอบสวน หากไม่

* Received October 12, 2022; Revised January 21, 2023; Accepted January 21, 2023

มีความผิด และพระภิกษุผู้ถูกกล่าวหายังไม่กล่าวคำในการสู้คดี ถือว่ายังเป็นพระภิกษุอยู่
4. เสนอแนะแนวทางแก้ไข ปรับปรุง 1. ให้เพิ่มโทษบุคคลที่นำของโจรมาถวาย 2. เพิ่มข้อ
กฎหมาย ในส่วนของพระธรรมวินัย การลงนิคหกรรมภิกษุสงฆ์ 1. ยกเลิก หรือแก้ไขมาตรา 29
จากพระภิกษุที่ถูกกล่าวหา ให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจจัดการดำเนินการให้พระภิกษุละสมณ
เพศ เป็นให้ผู้ถูกกล่าวหา ผ่านกระบวนการไต่สวนตามพระธรรมวินัยเสร็จสิ้นเสียก่อน

คำสำคัญ: ความรับผิดทางอาญา; ตามพระธรรมวินัย; พระภิกษุรับของโจร

Abstract

The objectives of this research were: 1. To study the criminal liability of monks. 2. To study the monks' liability according to the Dharma and Discipline 3. To compare the criminal liability and liability according to the discipline of the monks, and 4. To suggest solutions to improve criminal liability. And the discipline of the monks, which is qualitative research from the document.

The research results showed that 1. According to the Criminal Code applicable to monks, Likewise, persons residing in the Kingdom of Thailand. Criminal liability is intentional acts. And acting offense of receiving thieves recklessly has external components acquired from the commission of an offense, and the inside is the intent when someone blames. There will be a preliminary hearing according to the criminal proceedings. 2. Buddha's provisions apply only to monks, and the Tripitaka Has set out seven theft stories, saying that they must be penalized with parajik. 3. Comparison of criminal liability and liability according to the discipline of the monks in terms of criminal liability 1. Applies to persons residing in the Kingdom of Thailand appointed by many agencies 4. When accusing, the monk must feel it immediately. 4. Punishment for wrongdoing If the result of the investigation is found guilty, then he must go to jail. Or both imprisonment and fine as specified. 5. Investigation results, if there is no offense and the accused monk has yet to say a word, still considered a monk 4. Propose solutions and improvements 1. Increase the penalty for those who bring thieves as offerings. 2. Add laws in the part of Dharma 1. Repeal or amend Section 29 of the accused monks. The investigating officer shall be able to arrange for the monks to renounce their monastic sex. It is for the accused through the investigation process according to the Dharma and Vinaya completed first.

Keywords: Liability criminal; Sangha's discipline; The Monk Received stolen goods

บทนำ

คนไทยกับพุทธศาสนา และพุทธศาสนาในประเทศไทยนั้น ได้ความตามตำนานพระพุทธรูปเจดีย์ พระนิพนธ์ของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาเทววงศ์วโรปการว่า คนไทยเรานั้นได้นับถือพระพุทธศาสนามาก่อนที่จะอพยพมาตั้งประเทศไทยในปัจจุบันนี้แล้ว ซึ่งเรื่องนี้ พระศรีวิสุทธิโมลี (ประยูร ป.ธ.9 ปัจจุบันเป็นสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์) ได้สรุปไว้ใน คำบรรยายเรื่อง พุทธศาสนากับการศึกษาในอดีต ณ ห้องสมุดหอสมุดแห่งชาติ เมื่อเดือนสิงหาคม 2513 ว่าก่อนที่ชนชาติไทยจะได้ตั้งอาณาจักรเป็นประเทศไทยเป็นปีกแผ่นมั่นคง ซึ่งถือว่าเริ่มแต่การตั้งอาณาจักรสุโขทัยนั้น ชนชาติไทย ในภูมิภาคสุวรรณภูมิ คลุมไปถึงรัฐไทยต่าง ๆ ในดินแดน ตั้งแต่ทางใต้ของประเทศจีนนั้น ได้รับนับถือพระพุทธศาสนามาแล้ว ทั้งสองนิกาย

ยุคแรก ได้รับนับถือพุทธศาสนานิกายมหายาน ผ่านทางประเทศจีน สมัยพระเจ้ามิ่งตี้ในตอนต้นพุทธศตวรรษที่ 7 รัชสมัยของขุนหลวงมั่ว แห่งอาณาจักรอ้ายลาว

ยุคที่สอง แยกออกเป็น 2 ระยะ

ระยะแรก สมัยอาณาจักรศรีวิชัยรุ่งเรือง ราวพุทธศักราช 1300 กษัตริย์แห่งอาณาจักรศรีวิชัย ผู้นับถือพระพุทธศาสนานิกายมหายาน มีเมืองหลวงอยู่ที่เกาะสุมาตรา ได้แผ่อำนาจเข้ามาถึงแหลมมลายู ได้ดินแดนตั้งแต่จังหวัดสุราษฎร์ธานี จึงแผ่เข้ามาในภาคใต้ของประเทศไทย

ระยะที่ 2 กล่าวว่าในสมัยลพบุรี เมื่อขอมเรืองอำนาจแผ่อำนาจเขตเข้ามาครอบครองประเทศไทยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคกลางทั้งหมด ในราวพุทธศักราช 1550

ยุคที่สาม สมัยพระเจ้าอโนรุธมหาราช หรืออินรธามังช่อ กษัตริย์พม่าแห่งอาณาจักรพุกาม แผ่อำนาจเข้ามาในอาณาจักรล้านนา และล้านช้าง ราวพุทธศักราช 1600 จึงได้แผ่เข้ามาในดินแดนแถบนี้

ครั้งถึงสมัยชนชาติไทยตัวอาณาจักรสุโขทัย เมื่อก่อนกษัตริย์ไทย ได้ปกครองเป็นราชอาณาจักรของประเทศสยามเป็นเมืองขึ้นของกษัตริย์ขอม ซึ่งครองเมืองลพบุรีอยู่ช้านาน ชาวเมืองเห็นจะถือพระพุทธศาสนาเถรวาทมหายาน อย่างเช่นที่ถ้ำก้นในเมืองลพบุรี ยังมีพุทธเจดีย์ซึ่งสร้างตามแบบอย่างเมืองลพบุรีปรากฏหลายแห่ง ประจวบกับสมัยที่เสื่อมใสพระพุทธศาสนาเถรวาทวงศ์แพร่หลายในประเทศนี้

จนมาในสมัยรัตนโกสินทร์ พระมหากษัตริย์แห่งราชวงศ์จักรีทุกพระองค์ ทรงเป็น พุทธมาเกทรงเลื่อมใสศรัทธาในพระพุทธศาสนา ทรงบูรณปฏิสังขรณ์วัดต่าง ๆ ที่ชำรุดทรุดโทรม และมีการสร้างวัดใหม่ขึ้น มีองค์การทางพระพุทธศาสนาในประเทศไทยเป็นจำนวนมากจนมาถึงรัชกาลในปัจจุบัน (กรมการศาสนา, 2560)

พระธรรมวินัย เป็นคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า ซึ่งประกอบด้วย

- **ธรรม** หมายถึง คำสอนหลักความจริงและแนะนำความประพฤติ ซึ่งเป็นเรื่อง

ควบคุมใจ

- วินัย หมายถึง ความเป็นอยู่และกำกับความประพฤติเรื่องควบคุมกายและวาจา (พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต), 2546)

หลักกำหนดธรรมวินัย หลักตัดสินธรรมวินัย หรือลักษณะตัดสินธรรมวินัย 8 อย่าง คือ

ก. ธรรมเหล่าใด เป็นไป 1. เพื่อความข่มใจจิต 2. เพื่อความประกอบทุกข์ 3. เพื่อความพอกพูนกิเลส 4. เพื่อความมกมากอยากใหญ่ 5. เพื่อความไม่สันโดษ 6. เพื่อความคลุกคลีในหมู่ 7. เพื่อความเกียจคร้าน 8. เพื่อความเลี้ยวยาก คือ สิ่งที่ไม่เป็นธรรม

ข. ธรรมเหล่าใด เป็นไป 1. เพื่อความคลายหายจิต 2. เพื่อความไม่ประกอบทุกข์ 3. เพื่อความไม่พอกพูนกิเลส 4. เพื่อความมกน้อย 5. เพื่อความสันโดษ 6. เพื่อความสงัด 7. เพื่อการประกอบความเพียร 8. เพื่อความเลี้ยวยาก คือ สิ่งที่เป็นธรรม (พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต), 2546)

กฎหมายอาญา

ประเทศไทยได้ประกาศใช้กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 เมื่อปี พ.ศ. 2451 เป็นประมวลกฎหมายแรกของไทยที่มีในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว นับว่าเป็นกฎหมายที่มีความเป็นสากลครั้งแรก (Modern Law) ได้มีการนำรูปแบบจากกฎหมายจากต่างประเทศมาเป็นแนวทางในการยกร่าง ดังนั้นสิ่งสำคัญของกฎหมายฉบับนี้ คือ คุณค่าทางวิชาการที่เป็นรากฐานสำคัญของประมวลกฎหมายอาญาในยุคปัจจุบัน ที่ได้มีประกาศใช้เมื่อ พ.ศ. 2499 และทางกฎหมายที่เกิดขึ้นจะช่วยสะท้อนให้เห็นถึงเจตนารมณ์ของกฎหมายที่นำมาสู่ในยุคปัจจุบัน (พงษ์ธร ธัญญศิริ, 2552)

โทษทางอาญา คือ สภาพบังคับของกฎหมายอาญา ซึ่งได้กำหนดโทษสำหรับผู้กระทำความผิดไว้ 5 ประการ โดยลำดับโทษดังต่อไปนี้

1. ประหารชีวิต 2. จำคุก 3. กักขัง 4. ปรับ 5. ยึด/ริบทรัพย์สิน

สภาพบังคับของกฎหมายอาญา

โทษทางอาญา เป็นสภาพบังคับหลักทางอาญาตามกฎหมายอื่นด้วย ดุลยพินิจ ในการลงโทษ ที่ศาลจะลงโทษผู้กระทำความผิดหนักเบาเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับทฤษฎี ซึ่งเกี่ยวกับจุดประสงค์ในการลงโทษ ซึ่งแยกได้ 2 ทฤษฎี คือ 1. ทฤษฎีเด็ดขาด การลงโทษ 2. ทฤษฎีสัมพันธ์การลงโทษมีประโยชน์ (วิกิพีเดีย, 2563)

จากความเป็นมาข้างต้น จะเห็นว่าพระพุทธศาสนามีบทบาทในประเทศไทยเป็นอย่างมาก ประเทศไทยมีความเป็นปึกแผ่นมั่นคง กษัตริย์ตั้งแต่ราชอาณาจักรสุโขทัยเป็นต้นมา ล้วนให้ความสำคัญต่อพระพุทธศาสนา มีการกำหนดการปกครองสงฆ์ เรื่องการถวายที่กัลปนา เรื่องให้กำเนิดกฐินหลวงเรื่องการศึกษาเล่าเรียน มีการกำเนิดคักดินาสำหรับฝ่ายสงฆ์ กษัตริย์ไทยแต่ละพระองค์ มีการสร้างวัดมากมาย และได้มีการตราเป็นกฎหมายในการปกครองสงฆ์โดยเฉพาะ และมีการรวบรวมตำราที่เป็นวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนา จนมาสมัยกรุงธนบุรี พระเจ้าตาก

สินมหาราช ได้ทรงจัดการในเรื่องพระศาสนาให้เข้ารูปเข้ารอยอีกครั้งหนึ่ง และได้ฟื้นฟูความเสื่อมโทรมให้คงเดิมเหมือนสมัยกรุงศรีอยุธยา โดยการหาพระสงฆ์ที่มีคุณธรรมมาเป็นพระราชอาคันตุกะ เป็นเจ้าอาวาสปกครองสงฆ์ และทรงชวนขวายเป็นสหายหาพระไตรปิฎกมารวบรวมไว้ และทรงให้ราชบัณฑิตคัดลอกให้เหมือนเดิม จวบจนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ พระมหากษัตริย์แห่งราชวงศ์จักรีทุกพระองค์ ทรงเป็นพุทธมามกะเลื่อมใสในพุทธศาสนา ทรงปฏิสังขรณ์วัดต่าง ๆ ที่ชำรุดทรุดโทรมและมีการสร้างวัดขึ้นใหม่ มีองค์การทางพระพุทธศาสนาในประเทศไทยเป็นจำนวนมากที่ให้การสนับสนุน จนมาถึงรัชกาลปัจจุบัน

ในส่วนของพระธรรมวินัย ซึ่งเป็นคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า ได้กำหนดพระธรรมวินัยหลักตัดสินพระธรรมวินัย เพื่อเป็นคำสอนหลักความจริงและแนะนำความประพฤติ และกำหนดบทบัญญัติความระเบียบความเรียบร้อยและกำกับความประพฤติ ซึ่งเป็นเรื่องควบคุมกาย และวาจา สำหรับเหล่าพระสงฆ์ ทั้งภิกษุ และภิกษุณี ซึ่งในยุคนั้นสมัยนั้น พระพุทธเจ้าทรงอยู่ในฐานะเป็นพระธรรมราชา ผู้ปกครองพระภิกษุสงฆ์ เป็นสังฆบิดร ผู้ดูแลพระสงฆ์ และทรงเป็นสังฆปริณายก คือ ผู้นำในหมู่พระภิกษุสงฆ์ และกำหนดในส่วนของการรับโทษ สำหรับพระสงฆ์ด้วย และได้กำหนดสภาพบังคับพระวินัยมีการอาบัติ ในส่วนของการลงโทษพระท้าววินัย พระสงฆ์จะมีโทษทางโลก และทางธรรมด้วย

การถวายปัจจัย ข้าวของเครื่องใช้แก่พระภิกษุสงฆ์ เป็นเรื่องที่พระภิกษุปฏิเสธไม่ได้ และไม่สามารถจะสอบถามว่า นำของที่มาถวายนำมาจากที่ไหน อย่างไร บางครั้งการนำของมาจำนำกับพระภิกษุ จะด้วยการหลอกลวง เป็นความจริง มีความจำเป็นในการที่จะใช้เงิน หรือจะด้วยเหตุผลใดก็ตาม แต่ด้วยด้วยความเป็นพระภิกษุ ที่ได้รับการบ่มเพาะในการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันหรืออยากได้ด้วยความโลภก็ตาม แต่ด้วยความสงสารได้ให้การสงเคราะห์ไป ซึ่งบางครั้งสิ่งของนั้นก็จำเป็นสำหรับพระภิกษุเลยแม้แต่น้อย ด้วยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ หรือนึกไม่ถึงว่าเป็นการรับของโจร จะต้องมีความผิดทางอาญา

ถ้าหากญาติโยมไปลักขโมย และนำมาถวายให้กับพระภิกษุสงฆ์ ตามกฎหมายบ้านเมืองจะต้องมีความผิดทางอาญา ในกรณีพระภิกษุรับของโจร ซึ่งการดำเนินคดีกับพระภิกษุสงฆ์ ในปัจจุบันยังเป็นปัญหาในทางปฏิบัติ คือ เป็นการปฏิบัติที่ซ้ำซ้อนระหว่างความผิดทางอาญาของหน่วยงานภาครัฐ และพระธรรมวินัยของสงฆ์ จึงเป็นการปฏิบัติที่ไม่ถูกต้องในการควบคุม หรือดำเนินคดีกับพระภิกษุ ซึ่งในความถูกต้องจะต้องผ่านกระบวนการลงนิคหกรรมตามพระธรรมวินัยเสียก่อน แต่ทางกฎหมายอาญาดำเนินคดี หรือมีการควบคุมตัวพระภิกษุสงฆ์ ก็จะต้องให้สละสมณเพศ หรือจับสึกเสียก่อน โดยการออกจากสถานะพระภิกษุในระหว่างพิจารณาคดี ถ้าหากผลคดีถึงที่สุดแล้ว พิสูจน์ได้ว่า พระภิกษุสงฆ์เป็นผู้บริสุทธิ์ จะเป็นปัญหา และจะเกิดความเสียหายต่อพระภิกษุสงฆ์เป็นอย่างมาก ไม่ว่าต่อตนเอง ต่อวงศ์ตระกูล ต่อองค์การศาสนา โดยเฉพาะพระที่มีสมณศักดิ์ ชั้นผู้ใหญ่เมื่อถูกสละสมณเพศ หรือสึกจากพระภิกษุสงฆ์ ก็ไม่

สามารถกลับมาดำรงสมณศักดิ์เดิมได้ และมีผลต่อความศรัทธาของพุทธศาสนิกชนที่มีต่อพุทธศาสนาเป็นอย่างมาก

จากข้อกฎหมายความรับผิดชอบทางอาญา และพระธรรมวินัยของภิกษุสงฆ์ข้างต้นดังกล่าว ผู้วิจัยมีความเห็นว่า เป็นปัญหาต่อทั้งองค์กร ซึ่งเป็นสถาบันศาสนาของชาติ และต่อพระภิกษุสงฆ์ที่ไม่มีความรู้ ความเข้าใจ ในตัวบทกฎหมาย ความรับผิดชอบทางอาญา และพระธรรมวินัยอย่างลึกซึ้งและถ่องแท้ ด้วยที่เกิดจากการไม่ได้ศึกษา ทำความเข้าใจ เมื่อพระภิกษุทำผิดกฎหมาย หรือพระธรรมวินัย โดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ เป็นเหตุทำให้ศาสนามัวหมอง ทำให้คนเสื่อมศรัทธา ศาสนากระทบความรู้สึกของผู้คนในสังคมไทยเป็นอย่างมาก ซึ่งโดยความเป็นจริงแล้ว ความเสื่อมศรัทธามาจากตัวบุคคลมิใช่มาจากศาสนา หากมองโดยรวมแล้ว พระภิกษุสงฆ์เป็นผู้ที่ได้รับการยกย่องสรรเสริญจากพุทธศาสนิกชนเป็นอย่างมาก ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยได้พิจารณาแล้ว ควรศึกษาความรับผิดชอบทางอาญาของภิกษุสงฆ์ กรณีพระภิกษุรับของโจร และความรับผิดชอบตามพระธรรมวินัยของพระภิกษุสงฆ์ กรณีพระภิกษุรับของโจร เพื่อเปรียบเทียบความรับผิดชอบทางอาญา และพระธรรมวินัยของภิกษุสงฆ์ กรณีพระภิกษุรับของโจรและเพื่อเสนอแนะแนวทางแก้ไข ปรับปรุง ความรับผิดชอบทางอาญา และพระธรรมวินัยของภิกษุสงฆ์ กรณีพระภิกษุรับของโจร เพื่อให้ทราบถึงความรับผิดชอบประมวลกฎหมายอาญา และความรับผิด ตามพระธรรมวินัยของพระภิกษุสงฆ์ อย่างถูกต้องและถ่องแท้ และผลการวิจัยองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการให้ความรู้ ให้ความเข้าใจ กับพระภิกษุสงฆ์ และแนะนำให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการบัญญัติข้อกฎหมายให้มีวิธีการกับพระภิกษุสงฆ์ที่ดีกว่านี้ หรือมีวิธีการเฉพาะในการดำเนินคดีกับพระภิกษุสงฆ์ เพื่อป้องกันความเสียหายต่อพระภิกษุสงฆ์ องค์กรพระพุทธศาสนาและประเทศชาติ ที่อาจเกิดขึ้นในโอกาสต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความรับผิดชอบทางอาญาของพระภิกษุสงฆ์ กรณีพระภิกษุรับของโจร
2. เพื่อศึกษาความรับผิดชอบตามพระธรรมวินัยของพระภิกษุสงฆ์ กรณีพระภิกษุรับของโจร
3. เพื่อเปรียบเทียบความรับผิดชอบทางอาญา และความรับผิดชอบตามพระธรรมวินัยของพระภิกษุสงฆ์ กรณีพระภิกษุรับของโจร
4. เพื่อเสนอแนะแนวทางแก้ไข ปรับปรุง ความรับผิดชอบทางอาญา และกฎหมายมหาเถรสมาคม ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2521) ว่าด้วยการลงนิคหกรรม และฉบับที่ 21 (พ.ศ. 2538) ว่าด้วยการสละสมณเพศ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นการศึกษาจากเอกสาร โดยศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ด้านกฎหมายอาญา ในกรณีรับของโจร และด้าน

บทบัญญัติของพระพุทธเจ้าที่บัญญัติไว้ในพระไตรปิฎก พระธรรมวินัย วินัยมุข พระราชบัญญัติ คณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 แก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 โดยเฉพาะมาตรา 29 และกฎหมายเถรสมาคม ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2521) ว่าด้วยการลงนิคหกรรม และ ฉบับที่ 21 (พ.ศ. 2538) ว่าด้วยการให้พระภิกษุสละสมณเพศ

ผลการวิจัย

ตามประมวลกฎหมายอาญา ใช้บังคับกับบุคคลที่อาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทย รวมถึงพระภิกษุสงฆ์ด้วย ซึ่งในกรณีภิกษุรับของโจร ทำให้ทราบถึงหลักเกณฑ์ ขั้นตอนการพิจารณาตามกฎหมายที่มีมาตราต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการพิจารณาในการลงโทษจึงขอสรุปในประเด็นสำคัญ ๆ คือ

1. ความรับผิดทางอาญา 2. การพยายามกระทำความผิด 3. การพยายามกระทำความผิดที่ไม่สามารถบรรลุผลได้อย่างแน่แท้ 4. อายุความ 5. ความผิดรับของโจร 6. การกระทำที่เป็นความผิดฐานรับของโจร คือ ทรัพย์ที่ได้มาจากการกระทำความผิด (1) ผู้ใดช่วยซ่อนเร้น ช่วยจำหน่าย ช่วยพาเอาไปเสีย ซื้อมา รับจำนำ หรือรับไว้ โดยประการใด ผู้นั้นกระทำความผิดฐานรับของโจร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกิน ห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (2) ถ้าการกระทำความผิดฐานรับของโจรนั้น ได้กระทำเพื่อค้ำกำไร ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุก ตั้งแต่หกเดือนถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงสองแสนบาท (3) ถ้าการกระทำความผิดฐานรับของโจรนั้น ได้กระทำต่อทรัพย์อันได้มาโดยการลักทรัพย์ หรือการปล้นทรัพย์ ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุก ตั้งแต่ ห้าปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาท ถึงสามแสนบาท 7. ความผิดฐานรับของโจร มีองค์ประกอบของความผิด ภายนอก และภายใน 8. เหตุที่ทำให้โทษหนักขึ้น ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุก หรือปรับ 9. มีขั้นตอนการวิธีพิจารณาความอาญา

สรุป ตามที่ผู้วิจัยได้ศึกษาประมวลกฎหมายอาญา ในเรื่องความรับผิดทางอาญา กรณีพระภิกษุรับของโจร ซึ่งกฎหมายดังกล่าว ใช้บังคับกับบุคคลที่อาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทย รวมถึงพระภิกษุสงฆ์ด้วย ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษา ค้นคว้าจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง รวมถึงคำพิพากษาตามฎีกาต่าง ๆ ทำให้เข้าใจในกฎหมายถึงกระบวนการ ขั้นตอนในการพิจารณา และความรับผิดรับของโจร ตลอดจนวิธีพิจารณาความอาญา ผู้วิจัยขอสรุปสาระสำคัญ ดังนี้

ของโจร หมายถึง ผู้ใดช่วยซ่อนเร้น ช่วยจำหน่าย ช่วยพาเอาไปเสีย ซื้อมา รับจำนำ หรือรับไว้โดยประการซึ่งทรัพย์ ถือว่า ผู้นั้นกระทำความผิดฐานรับของโจร

การที่ตัดสินที่จะลงโทษว่าผิดฐานรับของโจร ต้องผ่านกระบวนการพิจารณา คือ

1. กระทำโดยเจตนา 2. กระทำโดยประมาท 3. การพยายามกระทำความผิด 4. การพยายามกระทำความผิดที่ไม่สามารถบรรลุผลได้อย่างแน่แท้ 5. ได้กำหนดอายุความที่ชัดเจนตามประมวลกฎหมายอาญา 6. กำหนดความรับผิด ทั้งจำคุก และปรับ และทั้งจำทั้งปรับ 7. ความ

รับผิดชอบรับของโจร ต้องมีองค์ประกอบภายนอก และภายใน 8. เหตุที่ทำให้โทษหนักขึ้น ได้กำหนดความรับผิดชอบทั้งจำคุก และปรับไว้ชัดเจน

การพิจารณาความอาญา ในความรับผิดชอบรับของโจร รับโทษตามที่กำหนดไว้ดังกล่าวไว้ข้างต้น คือ 1. ช่วยซ่อนเร้น ช่วยจำหน่าย ช่วยพาเอาไปเสีย ซื่อ รับจำนำ หรือรับไว้ โดยประการใด ผู้นั้นกระทำความผิดฐานรับของโจร ต้องระวางโทษจำคุก หรือ ปรับ หรือทั้งจำ ทั้งปรับ

จะเห็นว่า ความรับผิดชอบทางอาญา กรณีพระภิกษุสงฆ์รับของโจร จะใช้กฎหมายขั้นตอนกระบวนการ และเมื่อมีการพิจารณาความ ตลอดจนการลงโทษ ตามประมวลอาญาฉบับเดียวกับประชาชนคนไทยทุกคนที่กระทำความผิดในประเทศไทย ตามที่สรุปไว้ข้างต้น

ความรับผิดชอบตามพระธรรมวินัยของภิกษุสงฆ์ กรณีพระภิกษุรับของโจร

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร ความรับผิดชอบตามพระธรรมวินัยของภิกษุสงฆ์ กรณีพระภิกษุรับของโจร ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัย มีรายละเอียดดังนี้

ตามบทบัญญัติของพระพุทธเจ้าที่บัญญัติไว้ในพระไตรปิฎก พระธรรมวินัย วินัยมุข พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 โดยเฉพาะมาตรา 29 และกฎหมายเถรสมาคม ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2521) ว่าด้วยการลงนิคหกรรม และ ฉบับที่ 21 (พ.ศ. 2538) ว่าด้วยการให้พระภิกษุสละสมณเพศ ซึ่งเกี่ยวข้องกับ ความรับผิดชอบตามพระธรรมวินัยของพระภิกษุสงฆ์ ทำให้ทราบถึงกระบวนการ และขั้นตอนในการพิจารณาผู้กระทำความผิด ในกรณีพระภิกษุรับของโจร ที่ผู้วิจัยได้ศึกษาวิจัย และสรุปได้ดังต่อไปนี้

พวกขโมยลักมะม่วง ลูกหว้า ขนุนสำปะลอ ลักขนุน ผลตาลสุก อ้อย ผลมะพลับ ทำให้หล่นแล้วห่อถือไป พวกเจ้าของพากันติดตามพวกขโมยเห็นพวกเจ้าของ จึงโยนห่อผลไม้ทิ้งแล้วหนีไปพวกภิกษุคิดจะลัก คิดว่าพวกเจ้าของจะเห็น จึงฉนผลไม้ พวกภิกษุเกิดความกังวลใจ จึงนำเรื่องนี้ ไปกราบทูลพระผู้มีพระภาคให้ทรงทราบ พระองค์ทรงตรัสว่า “ภิกษุทั้งหลาย พวกเธอต้องอาบัติปาราชิก”

จากบทบัญญัติข้างต้น พระพุทธเจ้าได้กล่าวถึงพระภิกษุในกรณีที่ถือว่าการรับของโจรว่า พระภิกษุต้องอาบัติปาราชิก กล่าวถึงความผิดว่า พวกลักขโมยผลไม้ แต่เจ้าของเห็น จึงนำผลไม้ไปทิ้ง พระภิกษุรู้ว่าขโมยผลไม้มา ก็ยังนำไปฉนอีก

สรุปอาบัติปาราชิก

1. ภิกษุล่วงละเมิดข้อใดข้อหนึ่งแล้ว ย่อมไม่ได้เพื่อจะอยู่ร่วมกับภิกษุทั้งหลายอีกเหมือนในกาลที่ยังไม่ล่วงละเมิด เป็นปาราชิกหาสังวาสมิได้ 2. แม้จะอุปสมบทอีก ก็ไม่เป็นภิกษุโดยชอบด้วยพระวินัยตลอดชาติ 3. อาบัติปาราชิกนี้ เป็น อเทกัจฉา แก้ไขไม่ได้ เป็น อนวเสส หาส่วนเหลือมิได้ เป็นมูลเหตุ คือ ตัตตารากเหง้า (ห้าม มรรค ผล และนิพพาน แต่ไม่ห้าม สวรรค์) 10.

ผู้อำนวยการลงนิคกรรม กระบวนการ ขั้นตอนต่าง ๆ การพิจารณาตัดสินใจ เป็นอำนาจหน้าที่ของ พระภิกษุสงฆ์ผู้ดำรงตำแหน่งปกครองสงฆ์ทุกชั้น

สรุป ตามที่ผู้วิจัยได้ศึกษาพระธรรมวินัยของภิกษุสงฆ์ กรณีพระภิกษุรับของโจรใช้บังคับ พระภิกษุสงฆ์ ตามที่ผู้วิจัยได้ศึกษา ค้นคว้าจากบทบัญญัติของพระพุทธเจ้าที่บัญญัติไว้ใน พระไตรปิฎก พระธรรมวินัย วินัยมุข พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 แก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติ คณะสงฆ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 โดยเฉพาะมาตรา 29 และได้ตรากฎหมายเถรสมาคม ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2521) ว่าด้วยการลงนิคกรรม และ ฉบับที่ 21 (พ.ศ. 2538) ว่าด้วยการให้พระภิกษุสละสมณเพศ ซึ่งเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ตามพระธรรมวินัยของพระภิกษุสงฆ์ ทำให้ทราบถึงกระบวนการ และขั้นตอนในการพิจารณาผู้กระทำความผิดในกรณีพระภิกษุรับของโจร ทำให้ได้สรุปข้อเปรียบเทียบระหว่างความรับผิดชอบทางอาญา และความสัมพันธ์ตามพระธรรมวินัยของพระภิกษุ กรณีพระภิกษุรับของโจร

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ตามที่กล่าวในข้างต้น จะเห็นว่า กระบวนการในการลงนิคกรรมของพระภิกษุ ตามพระธรรมวินัยที่กำหนดไว้ในการลงนิคกรรมกับพระภิกษุสงฆ์ไม่เคยจบกระบวนการตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ ตั้งแต่การปฏิบัติเบื้องต้น การไต่สวนมูลฟ้อง ตลอดจนการให้พระภิกษุ สละสมณเพศ เนื่องจาก มีหลายสาเหตุที่ทำให้ไม่จบกระบวนการต่าง ๆ ดังกล่าว เช่น พระภิกษุ ทำการสละสมณเพศก่อนที่จะได้เข้าสู่กระบวนการการลงนิคกรรม อีกสาเหตุหนึ่งที่สำคัญ คือ ผู้มีอำนาจ ของหน่วยงานภาครัฐ คือ พนักงานสอบสวน และพนักงานอัยการ มีอำนาจจัดดำเนินการให้พระภิกษุ รูปนั้นสละสมณเพศเสียก่อน ดังนั้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้ คือ

1. ยกเลิก หรือแก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 29 ในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 แก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 เรียงตามลำดับมาตรา โดยมาตรา 29 กำหนดไว้ว่า พระภิกษุรูปใดถูกจับ โดยต้องหาว่ากระทำความผิดอาญา เมื่อพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการไม่เห็นสมควรให้ปล่อยตัวชั่วคราว และเจ้าอาวาสแห่งวัดที่พระภิกษุรูปนั้น สังกัดไม่รับมอบตัวไว้ควบคุม หรือพนักงานสอบสวนไม่เห็นสมควรให้เจ้าอาวาสรับตัวไปควบคุม หรือพระภิกษุรูปนั้นมิได้สังกัดในวัดใดวัดหนึ่ง ให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจจัดการดำเนินการให้พระภิกษุรูปนั้นสละสมณเพศได้ จะเห็นว่า มาตรา 29 เป็นมาตราที่กำหนดที่ทำให้เกิดการขัดแย้งกับพระธรรมวินัยที่ได้บัญญัติไว้ก่อนประมวลกฎหมายอาญา เป็นเหตุทำให้

(1) เป็นมาตราที่ไม่ปกป้องพระภิกษุสงฆ์ โดยไม่ผ่านกระบวนการการลงนิคกรรม ตามพระธรรมวินัย และเป็นมาตราที่กำหนดให้เป็นการเอื้อให้พระภิกษุสงฆ์เข้าสู่กระบวนการ

ยุติธรรมตามประมวลกฎหมายอาญา โดยการลัดขั้นตอนที่ถูกต้องตามพระธรรมวินัย และเป็นการสร้าง ความไม่เป็นธรรมต่อพระภิกษุสงฆ์ในองค์กรพระพุทธศาสนา

(2) พระภิกษุได้ถูกกล่าวหา ซึ่งยังไม่ผ่านกระบวนการการลงนิคหกรรมตามพระธรรมวินัย ผู้มีอำนาจของหน่วยงานภาครัฐ คือพนักงานสอบสวน หรือพนักงานอัยการ ยังไม่ได้ผ่านกระบวนการสอบสวนตามประมวลกฎหมายอาญา ให้พระภิกษุผู้ถูกกล่าวหาสะสมแพศก่อน ทำให้กระบวนการลงนิคหกรรมที่บัญญัติไว้ ไม่มีผล ไม่เกิดความศักดิ์สิทธิ์ และเป็นการทำลายกระบวนการลงนิคหกรรมตามพระธรรมวินัย

(3) เป็นการทำลายขวัญ และกำลังใจในด้านจิตใจของพระภิกษุผู้ถูกกล่าวหาที่ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ และสั่งสมคุณความดีต่อพระพุทธศาสนามาทั้งชีวิต ในการทำประโยชน์และพัฒนาต่อวัด ต่อสังคม และต่อประเทศชาติ

(4) เป็นการทำลายชื่อเสียง และวงศ์ตระกูลของพระภิกษุผู้ถูกกล่าวหาถูกประณาม จากสังคม ทั้งที่ยังไม่มีความผิด เป็นการไม่ให้ความเป็นธรรมต่อพระภิกษุดังกล่าว

(5) เนื่องจากความเป็นพระภิกษุ มีข้อจำกัด คือ เมื่อสะสมแพศไปแล้ว ไม่ว่าด้วยวิธีการใดก็ตาม ไม่สามารถที่จะกลับมาสู่ในตำแหน่งเดิมได้ หากจะใช้ชีวิตเป็นพระภิกษุต่อไป ก็ต้องบวชใหม่ และนับ 1 ใหม่ ซึ่งไม่สามารถต่อพรชาของการเป็นพระได้ ทำให้ยศ ตำแหน่งไม่สามารถคืนได้ ซึ่งเป็นการไม่สมควรอย่างยิ่ง

(6) ทำให้เกิดผลกระทบความรู้สึกของผู้คนในสังคมไทย ทำให้พุทธศาสนามัวหมอง คนเสื่อมศรัทธาในพุทธศาสนาในระยะยาว ประกอบกับการเข้าวัดของประชาชนคนไทยในยุคปัจจุบัน ถือว่าเป็นจำนวนน้อยมาก

(7) เป็นการทำลายพระภิกษุผู้ถูกกล่าวหา ซึ่งยังไม่มีความผิดชัดแจ้ง และนำไปสู่การทำลายองค์กรพระพุทธศาสนา และทำลายประเทศชาติในอนาคตได้

2. เมื่อพระภิกษุผู้ถูกกล่าวหา ในกรณีรับของโจร ให้ผ่านกระบวนการลงนิคหกรรม ตามพระธรรมวินัยก่อน เมื่อผ่านกระบวนการในเบื้องต้น การไต่สวน ตลอดจนให้สะสมแพศ ถือว่ามีความผิดจริง ซึ่งถือว่า เป็นการให้ความเป็นธรรมต่อพระภิกษุผู้ถูกกล่าวหา ที่ไม่สามารถจะครองจีวร และอยู่ในสังฆาสต่อไปได้ ก็ให้ผู้มีอำนาจในองค์กรพระพุทธศาสนา ส่งตัวพระภิกษุผู้กระทำความผิดเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมตามประมวลกฎหมายอาญาต่อไป

ผู้วิจัยจึงเห็นว่า

1. มาตรา 29 ในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 แก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 เรียงตามลำดับมาตรา เป็นมาตราที่ขัดแย้งต่อกระบวนการ การลงนิคหกรรมตามพระธรรมวินัยที่บัญญัติไว้ จึงเห็นสมควรให้ ผู้มีอำนาจในระดับผู้บริหาร ทำการแก้ไข หรือยกเลิกมาตราดังกล่าว

2. ให้ความเป็นธรรมต่อพระภิกษุผู้ถูกกล่าวหา ให้ผ่านกระบวนการการลงนิคหกรรม ซึ่งกระบวนการที่ทุกขั้นตอนที่เป็นมาตรฐานไม่ต่างกับกระบวนการตามประมวลกฎหมายอาญา ใน

กรณีรับของโจร ซึ่งพระภิกษุผู้ถูกกล่าวหา แต่ไม่มีความผิด สามารถครองจีวร และอยู่ร่วมสังฆวาสในสังคมพระภิกษุต่อไปอย่างมีศักดิ์ศรีอย่างสง่างาม

3. เนื่องจากบทลงโทษตามกระบวนการลงโทษนิคหกรรม หากผลการไต่สวนว่าพระภิกษุผู้ถูกกล่าวหา มีความผิดจริงก็จะการลงโทษอย่างรุนแรง ก็คือ การสละสมณเพศ ถือว่าพระภิกษุผู้ถูกกล่าวหาไม่รักษาเกียรติ ชื่อเสียงวงศ์ตระกูล ของตนเอง ทั้ง ๆ ที่ทราบความผิดตามพระธรรมวินัยอยู่แล้ว ก็ต้องยอมรับ และเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมตามประมวลกฎหมายอาญา และรับโทษต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ความรับผิดชอบทางอาญา และพระธรรมวินัยของภิกษุสงฆ์ กรณีพระภิกษุบุกรุก

เอกสารอ้างอิง

- กรมการศาสนา. (2560). *ศาสนาในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พงษ์ธร ธัญญศิริ. (2552). ย้อนดูอดีต เพื่อก้าวสู่นาคต กฎหมายอาญาไทย. *วารสารกระบวนการยุติธรรม*, 2(2), 133-146
- พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต). (2546). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์* (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: บริษัท สหธรรมิก จำกัด.
- วิกิพีเดีย. *กฎหมายอาญา*. สืบค้น 12 มีนาคม 2563, จาก <https://th.wikipedia.org>.